

Izvođenje dokaza putem videokonferencije - Italija

SADRŽAJ

- 1 Postoji li mogućnost izvođenja dokaza videokonferencijom uz sudjelovanje suda u državi članici koja upućuje zahtjev ili neposredno od strane suda u toj državi članici? Ako postoji, koji se odgovarajući nacionalni postupci ili zakoni primjenjuju?
- 2 Postoje li ograničenja u pogledu toga koga se može saslušati videokonferencijom – primjerice, može li se tako saslušati samo svjedoke ili i druge osobe, poput stručnjaka i stranaka u postupku?
- 3 Postoje li ikakva ograničenja kad je riječ o vrsti dokaza koje se može izvoditi videokonferencijom?
- 4 Postoje li ograničenja kad je riječ o mjestima na kojima se osobe može saslušati videokonferencijom, tj. mora li se ona održati u prostorima suda?
- 5 Je li dopušteno snimanje saslušanja videokonferencijom i ako jest, postoji li oprema za to?
- 6 Na kojem se jeziku provodi saslušanje: a) ako se zahtjev temelji na člancima 10., 11. i 12. i b) kad se izravno izvode dokazi u skladu s člankom 17.?
- 7 U slučaju potrebe, tko je odgovoran za osiguravanje tumača za obje vrste saslušanja i gdje se oni moraju nalaziti?
- 8 Kakav se postupak primjenjuje pri dogovaranju saslušanja i obavješćivanju osobe koju treba saslušati o vremenu i mjestu? Koliko se vremena ostavlja prilikom dogovaranja datuma saslušanja kako bi se na vrijeme obavijestilo osobu koja će se ispitati?
- 9 Koji su troškovi povezani s uporabom videokonferencije i kako se plaćaju?
- 10 Kojim se zahtjevima osigurava informiranje osobe koju će neposredno saslušati sud koji upućuje zahtjev da je njezino sudjelovanje dobrovoljno?
- 11 Kojim se postupkom utvrđuje identitet osobe koju treba saslušati?
- 12 Kakvi se propisi primjenjuju na davanje prisege i koje podatke treba poslati sud koji upućuje zahtjev ako je potrebna prisega tijekom neposrednog izvođenja dokaza u skladu s člankom 17.?
- 13 Na koji se način osigurava da na mjestu gdje se održava videokonferencija postoji osoba za kontakt koju može kontaktirati sud koji upućuje zahtjev i osobe koja je dostupna na dan saslušanja i koja može upravljati opremom za videokonferenciju te otkloniti moguće tehničke poteškoće?
- 14 Traže li se dodatni podaci od suda koji upućuje zahtjev i kakvi?

1 Postoji li mogućnost izvođenja dokaza videokonferencijom uz sudjelovanje suda u državi članici koja upućuje zahtjev ili neposredno od strane suda u toj državi članici? Ako postoji, koji se odgovarajući nacionalni postupci ili zakoni primjenjuju?

U talijanskom pravnom sustavu, konkretno u Zakoniku o parničnom postupku (*Codice di Procedura Civile*), nema posebnog upućivanja na izvođenje dokaza upotrebom videokonferencija.

Međutim, videokonferencije su *de facto* značajka našeg pravnog sustava.

Člankom 202. Zakonika o parničnom postupku predviđa se da bi istražni sudac tijekom provođenja postupka izvođenja dokaza trebao „utvrditi vrijeme, mjesto i način izvođenja dokaza”. U skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1206/2001, načini izvođenja dokaza koje sudac može upotrijebiti uključuju upotrebu videokonferencija.

Člankom 261. Zakonika o parničnom postupku predviđa se da sudac može upotrijebiti snimljene materijale za koje su potrebna mehanička sredstva, alati i postupci.

Upotreba videokonferencija izričito se predviđa Zakonikom o kaznenom postupku (*Codice di Procedura Penale*) (npr. člankom 205. b).

Stoga, u pogledu postupka koji se uređuje člankom 10. i dalje Uredbe, ograničenje iz članka 10. stavka 4. koje se odnosi na „nesukladnost” s našim pravnim sustavom može se isključiti.

Jedino ograničenje koje se može primijeniti na zahtjev za upotrebu videokonferencija bilo bi postojanje znatnih praktičnih poteškoća.

U pogledu načina izvođenja različitih vrsta dokaza, primjenjuju se Uredba EU-a i talijanski Zakonik o parničnom postupku te odgovarajuće provedbeno zakonodavstvo.

Kad je riječ o postupku koji je uređen člankom 17., nakon obavljanja provjere jesu li ispunjeni zahtjevi predviđeni stavkom 5., a potom davanja odobrenja za izravno izvođenje dokaza, država članica kojoj je upućen zahtjev trebala bi potaknuti na upotrebu videokonferencija koju bi, samo kao način izvođenja dokaza, trebalo na pojedinačnoj osnovi provjeriti s pravosudnim tijelom koje prima zahtjev.

Stoga, osim u slučaju znatnih praktičnih poteškoća koje nastaju kada pravosudno tijelo koje prima zahtjev ne može upotrebljavati taj način komunikacije, svi se dokazi mogu izvesti upotrebom videokonferencija na temelju legitimnog zahtjeva u skladu s člankom 10. i dalje ili odobrenog u skladu s člankom 17.

2 Postoje li ograničenja u pogledu toga koga se može saslušati videokonferencijom – primjerice, može li se tako saslušati samo svjedoke ili i druge osobe, poput stručnjaka i stranaka u postupku?

Videokonferencije su koristan alat za ispitivanje svjedoka i stranaka uključenih u postupak. U tom smislu, ne postoje problemi u pogledu sukladnosti s talijanskim pravom kojim se, s druge strane, predviđa izvođenje dokaza svjedoka, neslužbeno ispitivanje stranaka i ispitivanje stranaka pod prisegom.

U pogledu ispitivanja stručnjaka, trebalo bi riješiti glavni uzrok problema koji se odnosi na prihvaćanje mišljenja stručnjaka, posebno s obzirom na izravno izvođenje dokaza (članak 17.).

U talijanskom pravu svjedočenje stručnjaka uređeno je člankom 61. i člancima 191. – 201. Zakonika o parničnom postupku. Stručnjaci obično sastavljaju mišljenje u pisanom obliku (članak 195. stavak 2. Zakonika o parničnom postupku), no sud može zatražiti i pojašnjenje. Nakon što je mišljenje prihvaćeno, ne bi trebale postojati prepreke ispitivanju stručnjaka upotrebom videokonferencija. Talijanskim Zakonikom o parničnom postupku predviđa se da, „u trenutku u kojem to smatra primjerenim, predsjednik poziva stručnjaka da sudjeluje u raspravi u prisustvu sudskog vijeća i da na zatvorenoj sjednici iznese svoje mišljenje u prisustvu stranaka koje putem svojeg branitelja mogu pojasniti i iznijeti slučaj”.

3 Postoje li ikakva ograničenja kad je riječ o vrsti dokaza koje se može izvoditi videokonferencijom?

U praktičnom smislu, čini se da je upotreba videokonferencija učinkovit alat za izvođenje dokaza, izravno ispitivanje svjedoka i uzimanje izjava od stranaka.

Međutim, tim se pravilima izravno ne rješava pitanje vrste ili obvezujuće prirode dokaza i mogli bi nastati praktični problemi u pogledu savjeta stručnjaka, primjerice u slučaju rukopisnih dokaza, genetskih podataka ili telefonskih dokaza.

4 Postoje li ograničenja kad je riječ o mjestima na kojima se osobe može saslušati videokonferencijom, tj. mora li se ona održati u prostorima suda?

Dokazi se obično izvode u okviru pravosudne ili policijske strukture s mjesnom nadležnošću u državi članici kojoj je upućen zahtjev i u kojoj je dostupna potrebna oprema te pomoćno osoblje zaduženo za registar. Međutim, trenutačno nema zabilježenih slučajeva upotrebe videokonferencija u građanskim postupcima.

Ako se videokonferencije upotrebljavaju u kaznenim postupcima, obično se uz odgovarajuće objekte koji se nalaze u okrugu Prizivnog suda pravosudnog tijela koje prima zahtjev upotrebljava jedan od dostupnih objekata (vijećnica suda, sudnica pod nadzorom ili soba u prostoru zatvora).

5 Je li dopušteno snimanje saslušanja videokonferencijom i ako jest, postoji li oprema za to?

Ako je to dopušteno u skladu sa zakonodavstvom države koja podnosi zahtjev, ne postoje zakonodavne prepreke izradi zapisnika rasprava.

Međutim, za izvođenje dokaza u skladu s člankom 4. i dalje primjenjuju se članak 126. Zakonika o parničnom postupku i članak 46. provedbenih odredaba istoga Zakonika u pogledu izrade zapisnika postupaka.

6 Na kojem se jeziku provodi saslušanje: a) ako se zahtjev temelji na člancima 10., 11. i 12. i b) kad se izravno izvode dokazi u skladu s člankom 17.?

Taj aspekt nije uređen izravno tim pravilima.

Članak 5. u kojem se navodi da bi se zahtjevi i priopćenja trebali sastaviti na službenom jeziku države članice kojoj je upućen zahtjev može poslužiti kao smjernica u pogledu jezika na kojem se mora voditi rasprava.

U slučaju zahtjeva podnesenih u skladu s člankom 10. i dalje, ako se primjenjuje domaće pravo rasprava se mora voditi na talijanskom jeziku.

Člankom 122. Zakonika o parničnom postupku propisuje se da je „tijekom postupka obvezna upotreba talijanskog jezika. Ako je potrebno ispitati osobu koja ne govori talijanski jezik, sudac može imenovati tumača.”

Međutim, u postupku iz članka 17. primjenjuje se pravo države članice koja podnosi zahtjev. Ta odredba može imati i posljedice u pogledu jezika na kojem se izvode dokazi. I u tom slučaju trebalo bi upotrebljavati jezik države članice koja podnosi zahtjev. Pritom može biti potrebno angažirati tumače.

Tijelo nadležno za davanje odobrenja za izravno izvođenje dokaza može dati i smjernice u pogledu uvjeta za izvođenje dokaza, a one mogu uključivati jezik koji će se upotrebljavati.

7 U slučaju potrebe, tko je odgovoran za osiguravanje tumača za obje vrste saslušanja i gdje se oni moraju nalaziti?

Pravila ne uključuju posebne odredbe o tom aspektu.

U postupku iz članka 10. i dalje primjenjuje se pravo države članice kojoj je upućen zahtjev.

U svakom slučaju primjenjuje se članak 122. stavak 2. Zakonika o parničnom postupku.

Zakonikom se predviđa angažiranje tumača ako je potrebno ispitati osobu koja ne govori talijanski jezik. Pretpostavka je stoga da je jezik sudskog postupka (i suca koji vodi sudski postupak) talijanski.

Troškove naknada za tumače trebalo bi nadoknaditi, a naplaćuju se pravosudnom tijelu koje podnosi zahtjev (vidjeti članak 18.).

U pogledu postupka u skladu s člankom 17. vidjeti točku 6. Jezik postupka trebao bi biti jezik države članice koja podnosi zahtjev. Stoga bi trebalo uputiti na pravo države članice koja podnosi zahtjev kako bi se odredilo tko je odgovoran za angažiranje tumača. U tom slučaju tijelo nadležno za davanje odobrenja za izravno izvođenje dokaza može zatražiti informacije o angažiranju tumača.

8 Kakav se postupak primjenjuje pri dogovaranju saslušanja i obavješćivanju osobe koju treba saslušati u vremenu i mjestu? Koliko se vremena ostavlja prilikom dogovaranja datuma saslušanja kako bi se na vrijeme obavijestilo osobu koja će se ispitati?

Člankom 250. Zakonika o parničnom postupku propisuje se da bi sudski službenik, na zahtjev zainteresirane osobe, trebao obavijestiti svjedoke gdje, kojeg datuma i u koje se vrijeme moraju pojaviti te o sucu koji će izvoditi dokaze i voditi sudski postupak u okviru kojih će se svjedoci ispitivati. U članku 103. provedbenih odredaba Zakonika o parničnom postupku navodi se da se svjedoke mora obavijestiti najmanje sedam dana prije rasprave za koju su primili sudski poziv.

Pravila kojima se uređuje ispitivanje svjedoka predviđena su člancima 244. – 257.c Zakonika o parničnom postupku i člancima 102. – 108. provedbenih odredaba tog Zakonika.

9 Koji su troškovi povezani s uporabom videokonferencije i kako se plaćaju?

Troškovi provođenja videokonferencija u skladu s člankom 4. (neizravno izvođenje dokaza), kako je predviđeno člankom 10. stavkom 4., nadoknađuju se na zahtjev tijela koje prima zahtjev, kako je predviđeno člankom 18. stavkom 2.

Ta obveza u pogledu naknade nije predviđena za izravno izvođenje dokaza putem videokonferencija koje provodi tijelo u stranoj državi u skladu s člankom 17.

10 Kojim se zahtjevima osigurava informiranje osobe koju će neposredno saslušati sud koji upućuje zahtjev da je njezino sudjelovanje dobrovoljno?

Odgovornost je tijela koje podnosi zahtjev da osobu koja se ispituje obavijesti o tome da će se dokazi izvoditi dobrovoljno, a u skladu s člankom 17. taj je uvjet jedan od čimbenika na kojima se temelji odobrenje za izravno izvođenje dokaza.

Međutim, pravilima se ne predviđa ni jedna slična obveza pravosudnog tijela kojem je upućen zahtjev.

11 Kojim se postupkom utvrđuje identitet osobe koju treba saslušati?

Općenito, tijelo koje podnosi zahtjev i koje provodi videokonferencije odgovorno je za provjeru identiteta svjedoka u skladu s člankom 17. U slučaju neizravnog izvođenja dokaza, kada je riječ o saslušanju svjedoka provjera identiteta svjedoka uređena je člankom 252. Zakonika o parničnom postupku u skladu s kojim: „istražni sudac traži od svjedoka da navede svoje ime, prezime,

ime oca, dob i zanimanje te poziva svjedoka da navede je li u bilo kakvom obiteljskom odnosu [...] sa strankama te ima li bilo kakav interes u sudskom postupku". Postupak identifikacije odvija se nakon davanja prisege, kako je uređeno člankom 251. Zakonika o parničnom postupku. U praksi, raspravni sudac traži od svjedoka i da predoči identifikacijsku ispravu te da se podaci unesu u zapisnik postupka.

U pogledu stranaka koje će se ispitati, ako je uključen poseban odvjetnik, potrebna je posebna punomoć.

12 Kakvi se propisi primjenjuju na davanje prisege i koje podatke treba poslati sud koji upućuje zahtjev ako je potrebna prisega tijekom neposrednog izvođenja dokaza u skladu s člankom 17.?

Kad je riječ o postupku iz članka 17. nije predviđeno konkretno pravilo. Moglo bi biti korisno primiti informacije o kaznenoj važnosti (za pravni sustav države koja podnosi zahtjev) kršenja prisege ili propusta što ovisi o zakonodavstvu države koja podnosi zahtjev kojim se uređuju sudski postupci.

13 Na koji se način osigurava da na mjestu gdje se održava videokonferencija postoji osoba za kontakt koju može kontaktirati sud koji upućuje zahtjev i osobe koja je dostupna na dan saslušanja i koja može upravljati opremom za videokonferenciju te otkloniti moguće tehničke poteškoće?

Talijanski odjel uprave za zatvorski sustav koji je odgovoran za videokonferencijske veze s tehničkim osobljem strane države obavlja provjere sukladnosti neposredno uoči održavanja videokonferencije.

14 Traže li se dodatni podaci od suda koji upućuje zahtjev i kakvi?

Uz zahtjev za međunarodnu pravnu pomoć, pravosudno tijelo koje podnosi zahtjev trebalo bi, u slučaju da njima raspolaže, dostaviti tehničke informacije o videokonferencijskom sustavu koji se upotrebljava u zemlji te ime i prezime i telefonski broj osobe za kontakt, po mogućnosti tehničkog stručnjaka, i jezik koji će se upotrebljavati tijekom tih aktivnosti.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 04/02/2019